

9. Ocena pracy ucznia

Ocena pracy ucznia stanowi integralny element procesu nauczania /uczenia się języka obcego, a pozyskiwanie informacji zwrotnej pełni rolę diagnostyczną - stanowi punkt odniesienia dla planowania czynności zarówno ucznia jak i nauczyciela. Ewaluacja pełni również funkcję oceniającą, wiąże się bezpośrednio ze sprawdzaniem wiedzy i umiejętności uczniów (Komorowska 2011). W związku z tym kluczowe jest zapoznanie uczniów z wymaganiami danego etapu kształcenia, formą ewaluacji oraz z kryteriami oceniania. Podczas całego cyklu nauczania języka obcego, działania dydaktyczne powinny być realizowane w taki sposób, aby zapoznać uczniów z formą ewaluacji końcowej (np. egzamin). Przykładowo, może mieć to miejsce poprzez ewaluacje cząstkowe, zbliżone formą do ewaluacji końcowej.

Ocenianie w procesie nauczania języków obcych w warunkach szkolnych przebiega według pewnych określonych standardów:

1) Ocenianie powinno być:

- Systematyczne, bieżące i okresowe (samoocena)
- Bieżące, śródroczne i roczne wewnątrzszkolne (ocena nauczyciela)
- Zewnętrzne (wyniki egzaminu)

2) Ocenie podlegają:

- Działania (sprawności) językowe – receptywne, produktywne, interakcyjne i mediacyjne (w tym przetwarzanie informacji)
- Aktywność ucznia w czasie zajęć lekcyjnych
- Kompetencje lingwistyczne (elementy znajomości słownictwa, składni i reguł gramatycznych)
- Kompetencje socjolingwistyczne (tworzenie wypowiedzi ustnej i pisemnej według określonych konwencji, dopasowanie rejestru języka- odróżnienie stylu formalnego od potocznego, właściwe zachowania komunikacyjne w zależności od kontekstu)
- Kompetencje pragmatyczne (np. stosowanie odpowiedniej formy dyskursu)
- Kompetencje ogólne (np. elementy wiedzy na temat kultury i cywilizacji Francji oraz krajów frankofońskich)

Zakres oceniania	Przykładowe formy oceniania
<p>Działania (sprawności) językowe</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozumienie ze słuchu • Rozumienie tekstu pisanego • Mówienie (w tym interakcja) • Pisanie (w tym interakcja) • Mediacja (przetwarzanie informacji) 	<ul style="list-style-type: none"> • Testy kompetencji językowej • Wypowiedzi ustne (monologowe, w interakcji) • Wypowiedzi pisemne (krótkie teksty, np. wypełnianie formularza, pocztówka, ogłoszenie, zaproszenie, list)
<p>Aktywność ucznia</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Karta obserwacji ucznia na lekcji • Udział ucznia w zajęciach pozalekcyjnych • Udział w konkursach • Udział ucznia w projektach
<p>Kompetencje</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lingwistyczne • Socjolingwistyczne • Pragmatyczne • Ogólne 	<ul style="list-style-type: none"> • Kartkówki • Dyktanda • Wypowiedzi ustne i pisemne • Quiz • Projekt / zadanie • Prace domowe

Kurs *En avant!* 1 proponuje różne elementy oceniania wiedzy i umiejętności ucznia. W podręczniku, moduł *Culture et compétences* pozwala na zweryfikowanie opanowania treści gramatycznych, leksykalnych i komunikacyjnych każdego rozdziału podręcznika. Zeszyt ćwiczeń zawiera część *Évalue tes compétences*, na którą składają się ćwiczenia podsumowujące wybrane zagadnienia z elementami autoewaluacji (*Colorie la cible!*) oraz testy, przygotowujące do egzaminu DELF. W podręczniku metodycznym dostępne są testy, które mogą być wykorzystane na lekcji, jako ewaluacje cząstkowe. Należy podkreślić, iż do

każdego działu opracowano 2 odrębne testy sprawdzające, które oferują nauczycielowi dodatkowe możliwości, np. podział klasy na 2 grupy, wykorzystanie innej wersji testu dla osób nieobecnych, czy poprawiających test. Dodatkowo, testy są dostosowane do specyficznych potrzeb uczniów – przykładowo *test simplifié*, został przygotowany z myślą o uczniach z dysfunkcjami, a *test d’approfondissement* o uczniach posiadających szersze umiejętności.

9.1. Kryteria oceniania ucznia

Ocena	Wymagania
<i>celująca</i>	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Płynnie operować strukturami gramatycznymi i słownictwem wykraczającym poza poziom grupy • Zrozumieć treść i sens różnorodnych tekstów i rozmów • Mówić płynnie, spójnie, bez zawahań • Napisać krótki tekst zawierający pełne zdania z użyciem bogatego słownictwa i zróżnicowanych struktur gramatyczny
<i>bardzo dobra</i>	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawnie operować podstawowymi strukturami języka obcego • Stosować szeroki wachlarz słownictwa, odpowiedni do zadania • Zrozumieć ogólny sens różnorodnych tekstów i rozmów • Zrozumieć kluczowe informacje zawarte w różnorodnych tekstach i rozmowach • Zrozumieć z łatwością polecenia nauczyciela • Przekazać z powodzeniem wiadomość • Mówić spójnie, bez zahamowań, popełniając niewielkie błędy • Napisać krótki tekst zawierający pełne zdania, proste struktury i słownictwo • Pisać teksty nieco dłuższe lub krótsze od wymaganej długości

<i>Dobra</i>	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawnie operować większością prostych struktur • Używać szerokiego zakresu słownictwa odpowiedniego do zadania • Zazwyczaj rozumieć ogólny sens różnorodnych tekstów i rozmów • Zrozumieć polecenia nauczyciela • Zazwyczaj przekazać wiadomość • Mówić spójnie z lekkim wahaniem, popełniając niekiedy zauważalne błędy • Napisać tekst zawierający pełne zdania, proste struktury i słownictwo • Pisać teksty nieco dłuższe lub krótsze od wymaganej długości
<i>Dostateczna</i>	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawnie operować niektórymi prostymi strukturami poznanymi w klasie • Używać zazwyczaj zakresu słownictwa odpowiedniego do zadania • Zazwyczaj rozumieć ogólny sens prostych tekstów i rozmów • Zrozumieć zazwyczaj polecenia nauczyciela • Czasami poprawnie przekazać wiadomość • Mówić spójnie, ale z wyraźnym wahaniem, popełniając sporo zauważalnych błędów • Podejmować próby napisania tekstu zawierające pełne zdania, proste struktury i słownictwo
<i>Dopuszczająca</i>	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawnie operować niektórymi prostymi strukturami poznanymi w klasie • Dysponować niewielkim zakresem słownictwa • Od czasu do czasu zrozumieć ogólny sens prostych

	<p>tekstów i wypowiedzi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Czasami przekazać wiadomość, ale z trudnościami • Czasami mówić spójnie, ale z częstym wahaniem, popełnia wiele zauważalnych błędów • Napisać z trudnościami teksty zawierające pełne zdania, proste struktury i słownictwo
niedostateczna	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nie opanował prostych struktur i słownictwa • Nie rozumie nawet ogólnego sensu prostych tekstów i rozmów • Nie potrafi przekazać żadnej wiadomości w języku francuskim • Nie potrafi napisać nawet krótkiego tekstu zawierającego pełne zdania, proste struktury i słownictwo

Przedstawione powyżej kryteria oceniania stanowią jedynie sugestię oceny ucznia w nawiązaniu do wymagań zawartych w nowej podstawie programowej. W zależności od specyfiki kursu językowego, kryteria mogą być modyfikowane, muszą jednak uwzględniać ogólne założenia przyjętych standardów nauczania.

9.2. Portfolio językowe

Oprócz oceny osiągnięć uczniów przez nauczyciela, ważny element procesu dydaktycznego stanowi również samoocena. Jej korzyści dla procesu uczenia się są rozległe: samoocena sprzyja rozwojowi autonomii oraz niezależności ucznia, podnosi świadomość uczenia się, skłania do refleksji nad wykorzystaniem efektywnych strategii uczenia się (Steinbrich 2015). Autorefleksja nad procesem uczenia się oraz samoocena może opierać się na odpowiednio przygotowanych materiałach dydaktycznych, dostępnych zarówno w podręczniku do nauki języka obcego albo w formie materiałów dodatkowych.

Przykładowym narzędziem pozwalającym uczniom na dokonanie samooceny swoich osiągnięć językowych jest *Europejskie portfolio językowe* dla uczniów od 10 do 15 lat (EPJ). Zgodnie z założeniami, *Portfolio* jest „ogniwem w relacji między uczestnikami procesu dydaktycznego”, zachęcającym ucznia do potraktowania nauki języka, „jako swój osobisty projekt” (Głowacka 2005: 5). EPJ wpisuje się w realizację celów Rady Europy dotyczących